

Sygn. akt III A Ua 2732/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 maja 2014 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Maria Pietkun
Sędziowie:	SSA Barbara Ciuraszkiewicz (spr.) SSA Barbara Pauter
Protokolant:	Monika Horabik

po rozpoznaniu w dniu 15 maja 2014 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z wniosku A. K. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W.

o umorzenie należności zlikwidowanego Funduszu Alimentacyjnego

na skutek apelacji A. K. (1)

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu

z dnia 1 października 2013 r. sygn. akt IX U 1629/13

oddala apelację.

UZASADNIENIE

A. K. (1) odwołał się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oddziału we W. z dnia 27 marca 2013 r., którą organ rentowy odmówił wnioskodawcy umorzenia zaległości likwidowanego Funduszu Alimentacyjnego oraz 5% opłaty na pokrycie kosztów związanych z działalnością funduszu za okres od sierpnia 2000 r. do kwietnia 2004 r. w kwocie 26.932,27 zł. Wyrokiem z 1 października 2013 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu oddalił odwołanie.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd I instancji wydał w oparciu o następująco ustalony stan faktyczny:

A. K. (1), urodzony (...), na mocy ugody zawartej przed Sądem Rejonowym w Oleśnicy z dnia 27 maja 1999 r., sygn. akt: R III C 227/99, został zobowiązany do płacenia alimentów na rzecz S. i M. K.. Wyrokiem Sądu Okręgowego we

Wrocławiu z 19 maja 2004 r., sygn. akt XIII RC 2779/02, został rozwiązany związek małżeński A. K. (1) z A. K. (2) oraz zostały zasądzone od wnioskodawcy na rzecz S. K. alimenty w kwotach po 350,- zł miesięcznie.

Pismami z 14 stycznia 2013 r. oraz 15 lutego 2013 r. wnioskodawca zwracał się o umorzenie zadłużenia alimentacyjnego, odsetek oraz rozłożenie należności alimentacyjnych na raty.

Wnioskodawca mieszka i prowadzi wspólne gospodarstwo domowe z matką, uzyskującą dochód z tytułu świadczenia emerytalnego i pozostaje na jej utrzymaniu. Jest on osobą bezrobotną, bez prawa do zasiłku, zarejestrowaną w Powiatowym Urzędzie Pracy w O., której od 11 marca 2013 r. przysługuje prawo do stypendium z tytułu wykonywania szkoleń doskonalenia zawodowego. Wnioskodawca nie korzysta ze świadczeń z Miejskiego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w B..

A. K. (1) ponadto posiada zobowiązanie do uregulowania należności z tytułu zaliczki alimentacyjnej wypłacanej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w wysokości 3.780,00 zł. Z powodów zdrowotnych wnioskodawca ubiega się o orzeczenie stopnia niepełnosprawności

Postanowieniem Sądu Rejonowego dla Wrocławia Fabrycznej z dnia 31 października 2012 r. został wpisany do Rejestru Dłużników Niewypłacalnych.

Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Oleśnicy prowadzi przeciwko wnioskodawcy postępowanie egzekucyjne w przedmiocie odzyskiwania należności Funduszu Alimentacyjnego w likwidacji oraz zaliczki alimentacyjnej wypłacanej przez GOPS. Organ egzekucyjny nie ustalił majątku podlegającego zajęciu. Postępowanie egzekucyjne pozostaje bezskuteczne, komornik nie stwierdził jednak przesłanek do umorzenia postępowania egzekucyjnego.

Pismem z 28 stycznia 2013 r. ZUS poinformował wnioskodawcę o trwającym postępowaniu wyjaśniającym w sprawie. Decyzją z 29 stycznia 2013 r. organ rentowy umorzył postępowanie w sprawie rozpoznania wniosku z 14 stycznia 2013 r. w części dotyczącej umorzenia odsetek, a następnie decyzją z 11 lutego 2013 r. umorzył postępowanie w sprawie rozłożenia należności na raty, uznając je za bezprzedmiotowe.

Pismem z dnia 21 marca 2013 r. A. K. (1) został poinformowany o możliwości zapoznania się z aktami sprawy, jak również o możliwości końcowego wypowiedzenia się co do zebranych w sprawie dowodów, w terminie tygodniowym od dnia doręczenia pisma.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd I instancji, powołując się na treść art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. nr 228, poz. 2255 z późn. zm.), uznał, że zebrany materiał dowodowy nie daje podstaw do uwzględnienia odwołania. Sąd uznał, że nie występują uzasadnione okoliczności, które pozwoliłyby na umorzenie należności alimentacyjnych wnioskodawcy. Obecna jego sytuacja materialna jest trudna, nie mniej jednak Sąd stwierdził, że niski standard życia nie może stanowić podstaw do umorzenia należności likwidowanego Funduszu Alimentacyjnego.

Wnioskodawca wywiódł apelację, wnosząc o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. Wnioskodawca nie zgodził się z ustaleniami Sądu, że nie zachodziły podstawy do umorzenia należności alimentacyjnych. Podniósł, że w okresie powstania przedmiotowych zaległości był osobą bezrobotną, bezdomną i niepełnosprawną – cierpiał na poważne dolegliwości zdrowotne. W okresie od 15 maja 1999 r. do 31 maja 2000 r. pobierał rentę z tytułu niezdolności do pracy. Skarżący podał, że w nocy z 24 na 25 maja 1999 r. spłonął jego warsztat. Były to okoliczności od niego niezależne, dlatego niezrozumiałe jest dla wnioskodawcy oddalenie jego wniosku o umorzenie należności alimentacyjnych. Obecnie stan zdrowia niemożliwa mu podjęcie pracy, a orzeczenie o stopniu niepełnosprawności potwierdza ten stan.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy jest nieuzasadniona.

Bezspornym był fakt pokrycia przez Fundusz Alimentacyjny za zobowiązanego A. K. (1) alimentów na rzecz jego dwójki dzieci w wysokości wskazanej w zaskarżonej decyzji.

Podstawę rozstrzygnięcia w sprawie stanowi art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U.2013.1456 j.t.). W myśl powołanego artykułu, w szczególnie uzasadnionych przypadkach związanych z sytuacją zdrowotną lub rodzinną osoby, przeciwko której jest prowadzona egzekucja alimentów, lub osoby zobowiązanej do zwrotu bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu, likwidator może umorzyć, rozłożyć na raty lub odroczyć termin płatności należności likwidowanego funduszu z tytułu wypłaconych lub bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu. Od decyzji likwidatora, w sprawach określonych w ust. 1, przysługuje odwołanie do sądu okręgowego – sądu pracy i ubezpieczeń społecznych, w terminie i według zasad określonych w przepisach kodeksu postępowania cywilnego dotyczących spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych (ust. 3).

Wystąpienie szczególnie uzasadnionych przypadków związanych z sytuacją zdrowotną lub rodzinną wymaga każdorazowej oceny sądu rozpoznającego odwołanie ubezpieczonego od decyzji organu rentowego. Katalog okoliczności związanych z sytuacją rodzinną wnioskodawcy nie został określony w przepisach, niewątpliwie jednak można tu wskazać liczebność rodziny pozostającej na utrzymaniu zobowiązanego do zwrotu świadczeń, brak majątku, z którego możliwe byłoby dochodzenie od osoby zobowiązanej zwrotu świadczeń; ustalenie, że w przypadku zwrotu świadczeń osoba zobowiązana lub osoby pozostające na jej utrzymaniu zostałyby pozbawione niezbędnych środków utrzymania, wiek osoby zobowiązanej; zdarzenia losowe (kradzież, wypadek, pożar, powódź, inne klęski żywiołowe, itp.) powodujące szczególne trudności w sytuacji materialnej osoby zobowiązanej.

Zaistnienie jednej lub kilku z powyższych sytuacji nie będzie oznaczać automatycznego zastosowania art. 68 ust. 1. Sąd rozpoznający odwołanie ma prawo do swobodnej oceny wszystkich okoliczności.

Sąd Okręgowy dokonał trafnej oceny sytuacji zdrowotnej i rodzinnej wnioskodawcy i słusznie uznał, że nie zachodzą przesłanki do umorzenia należności wnioskodawcy wobec funduszu alimentacyjnego.

Zasadnie wskazał Sąd I instancji, że co prawda wnioskodawca w 1991 r. miał usuniętą lewą nerkę, a w 1995 r. w wyniku wypadku samochodowego doznał złamania prawej kości udowej, cierpi na nadciśnienie tętnicze oraz chorobę niedokrwienną serca, bezdech senny, zapalenie prawej nerki, w marcu 2012 r. usunięto mu wole tarczycy, ma także orzeczony umiarkowany stopień niepełnosprawności na okres roku (do 30 września 2014 r.), pozostaje bezrobotny, na utrzymaniu swej matki, jednakże wszystkie te okoliczności nie należą do tego typu zdarzeń losowych, w następstwie których sytuacja zobowiązanego uległaby takiemu pogorszeniu, że nie byłby on w stanie spłacać swoich należności, a nadto nie miałyby perspektyw poprawy i zmiany tej sytuacji. W orzecznictwie Sądu Najwyższego szczególny nacisk położony został właśnie na ów brak perspektyw poprawy; nie można więc na równi traktować zobowiązanych, u których występują tylko przejściowe trudności w regulowaniu długu alimentacyjnego ze zobowiązanymi, którzy bezpowrotnie utracili zdolność jakiegokolwiek zarobkowania i nie posiadają żadnego majątku i dochodów (por. wyroki Sądu Najwyższego z 24 lutego 2012 r., II UK 133/11, LEX nr 1168184, z 6 sierpnia 2008 r., II UK 359/07, OSNP 2010 nr 1-2, poz. 18 oraz z 3 lutego 2010 r., I UK 270/09, LEX nr 585729). Sąd Najwyższy dochodząc do konkluzji, stwierdza zatem, że jeżeli zobowiązany ma jakiegokolwiek realne możliwości choćby częściowej lub rozłożonej w czasie spłaty długów alimentacyjnych, nie powinien być w całości zwolniony z tych zobowiązań (tak w wyroku z 10 listopada 2010 r., I UK 119/10, LEX nr 686798).

Przebyte przez wnioskodawcę zabiegi operacyjne (prawej kości udowej, usunięcie lewej nerki i wola tarczycy), po których czuł się dobrze, nie mogą być traktowane w kategorii ciężkich schorzeń przewlekłych i stanowiły one jedynie przejściową przeszkodę skutkującą okresową niezdolnością do pracy. Pozostałe schorzenia nie powodują u A. K. (1) niezdolności do pracy i obiektywnie nie uniemożliwiają mu podjęcia zatrudnienia. Wnioskodawca przy uwzględnieniu stopnia schorzeń mógłby podjąć pracę w warunkach chronionych. Nie jest także wykluczone, że stan jego zdrowia w niedalekiej przyszłości poprawi się. Apelujący ma 57 lat, a zatem do osiągnięcia wieku emerytalnego ma jeszcze co najmniej 10 lat.

Sąd Apelacyjny uznał, że w sprawie nie występuje szczególnie uzasadniony przypadek, pozwalający na umorzenie wobec wnioskodawcy należności na rzecz funduszu alimentacyjnego. Obecnie sytuacja materialna wnioskodawcy jest trudna, pozostaje on bez pracy, lecz nie ma pewnych przesłanek prowadzących do uznania, że ten stan nie ulegnie zmianie w przyszłości.

Nadto wskazać należy, że dla ustalenia odpowiedzialności wnioskodawcy względem Funduszu Alimentacyjnego nie ma znaczenia powoływanie się w toku niniejszego procesu przez A. K. (1) na fakt niezawinięcia w nieopłacaniu alimentów na rzecz dzieci, skoro zostało wykazane, że faktycznie wnioskodawca nie łożył na rzecz dzieci, wskutek czego obowiązek ten przejął fundusz alimentacyjny. Obecne postępowanie obejmuje tylko badanie przesłanek pozwalających na umorzenie tych zaległości, których sądy obu instancji nie stwierdziły.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację wnioskodawcy, jako bezzasadną.